

Frida Söderlind, handlare i Lövånger

Maria Alfrida Mångberg, kallad Frida, föddes 1888 i Mångbyn, Lövånger. Hon växte upp i en syskonskara på nio barn där hon var nr 8. Hennes far Nils var bonde. Naturligt var att alla fick hjälpa till därhemma, men redan vid 13 års ålder fick hon arbete som "lillpiga" hos köpmannen Henrik Bexelius i samma by. 1885 startade han ett av de första byamejerierna i bygden och från 1896 tog de även emot mejerielever.

Frida gick sex år i skolan (kopia av betygen finns hos Margaretha Sandström i Lövånger). I mer än tjugo år drev hon Firma F. Söderlind - Pappers & Blomsterhandel - Begravningsbyrå i Lövånger. Firman startade 1932 och såldes 1955-56. Dessförinnan drev hon en skoaffär i Ångermanland. Hennes resa fram till att bli företagare kantades av många olika yrkeserfarenheter. 1910 sökte Frida in på mejeriutbildningen. Efter avslutad utbildning tog hon tjänst som mejerska i Vännäsby, där hon fick bo hos släktingar. I Vännäsby fanns även en garverifabrik och där arbetade Pelle, (Petrus) Söderlind, som sökt sig dit från sin hembygd i Skog, Ångermanland.

Mejerskan Frida och garveriarbetaren Pelle blev ett par och de gifte sig 1915 i Vännäsby där deras första barn föddes. Ganska snart flyttade familjen till Gallsäter i Skogs församling, Ångermanland där Pelle startade ett garveri och Frida öppnade skoaffär i anslutning till detta. 1920 kom deras andra barn, Anna-Greta. Under Valborgsmässoaftonen 1926 brann garveribyggnaden, där även skoaffären var inrymd, ned till grunden. Deras livsverk och försörjning gick upp i rök och sommaren 1926 hade deras tredje dotter kommit till världen. Tack vare Fridas driftighet kunde de försörja sig genom att hyra ut rum tillvägarbetare och rallare. En verksamhet som fungerade bra där Frida stod för mathushållningen.

Bildkälla: Margaretha Sandström, Lövånger

Det var bistra tider och via släktingar i Lövånger som gärna såg att familjen flyttade norrut fick de löfte om att Pelle skulle få arbete som busschaufför i den nystartade firman "Lövångers trafik". 1929 flyttade familjen med tre små flickor, 14, 9 och 3 år upp till Lövånger. Familjen hamnade i goda händer i Lövånger.

Pelle fick trygg inkomst via chaufförssysslan och Frida startade en kiosk efter det att goda vänner hade upplåtit en tomt och hjälpt till med bygget av kiosken (se bild) 1933 uppfördes den fastighet som ännu

idag finns kvar. Inledningsvis var affärslokalen uppdelad i två butiker. Där såldes tidningar, tobak, pappers-och tekniska artiklar, film, ramar mm och i den andra delen garn, sybehör och babykläder. Senare innehöll utbudet även skrivhäften och böcker till skolans elever.

Bildkälla: Margaretha Sandström, Lövånger

Den stora förtjänsten kom dock via begravningsbyrån, som innebar väldigt mycket arbete i form av att måla och kläda kistorna, sy örngott och lakan till svepningen. Dessutom gjordes kransar, buketter och kistdekorationer samt de kransband som skulle stämplas med "En sista hälsning" och dylikt. Detta var ett mycket tidsprövande arbete, i vilket Frida alltid var delaktig.

Senare förlorade Pelle jobbet som busschaufför, men då bestämdes det av Frida att en droskrörelse skulle startas. I denna ingick så småningom även en likbil. Pelle insjuknade i cancer och dog 1950 och droskrörelsen såldes. Frida kämpade på till 1955 då firman såldes och kom då att kallas Söderlinds Efr. I samband med försäljningen flyttade Frida till sin dotter och måg på Teg och senare med dem vidare till Skellefteå.

Mormor Frida (av Margaretha Sandström, Lövånger)

Bildkälla: Margaretha Sandström, Lövånger

Mormor Frida var en stark och strävsam kvinna med ambitioner och god initiativförmåga. Så vill jag beskriva min mormor. Hon var en beundransvärd och rätt framgångsrik kvinna mot bakgrund av de sorger och bedrävelser som kantade hennes liv.

Tyvärr ställde jag inte de frågor jag skulle haft svar på nu, när jag vill skriva om min mormors liv som "kvinnlig företagare" i Västerbotten under det förra seklet. Några minnesbilder dyker upp från min barndom då jag fick vara hos mormor i affären. Mormor var alltid upptagen och lät mig och min bror att röra oss fritt på nedre våningen där affären fanns. Uppe i lägenheten var det inte lika roligt att vara om inte någon av "flickorna" som mormor kallade sina anställda, var där och förberedde mat eller kaffe. Jag minns när jag provat ett "kyssäta" läppstift (Sans Egal) och fick bannor och måste genast gå och tvätta bort det. Det var lättare sagt än gjort! Jag minns även när jag nere i mormors källare höll på att bädda ned min docka i en liten vit barnkista, men oh vilket liv det blev när min moster upptäckte mig bland kistorna. Nere i källaren förvarades även snittblommorna, som var till försäljning förutom att de användes vid kistdekorationer.

Någon tid för berättelser om uppväxten eller mormors strävsamma liv blev det aldrig. Som vuxen fick jag besök av mormor nere i Uppsala. Året var då 1968. Hon hade aldrig varit söder om Gävle (där bodde hennes syster Hilma) och det kändes lite högtidligt att ha mormor på besök. Förutom några utflykter i omgivningarna fanns tid för henne att berätta. Det handlade dock mest om sorgliga upplevelser i hennes tidiga barndom. (som att Hilmas tvillingsyster dött i tidig ålder och att en broder som åkt till Stockholm och arbetade i fabrik vid Liljeholmen drunknat i Årstaviken. En annan bror som rest till Amerika och som förväntades komma hem med en förmögenhet, återvände redan på 30-talet och då svårt sjuk vilket ledde till snar död). Jag hade också snappat upp att mormor röstade på socialdemokraterna och frågade henne om hur det kom sig, då hon ju var egen företagare. Svaret blev kort och koncist att hon arbetat som "lillpiga" hos Bexelius och där fick känna på skillnaden mellan "hög och låg" som hon uttryckte det.

Mormor var rätt inbunden och kärv, men mot oss sina barnbarn var hon kärleksfull. Hon var en initiativrik person, en pionjär inom kvinnlig företagsamhet! Mormors sista år tillbringade hon i ålderdomshemmet i Lövånger, där hon avled hösten 1980, 92 år gammal.

För ytterligare information om Frida Söderlind i Lövånger, kontakta:

- Margaretha Sandström, Lövånger tfn margaretha.sandstrom@gmail.com